

KNIHOVNY.CZ

Oborové brány v návaznosti na CPK

Bohdana Stoklasová

koordinátorka projektu a vedoucí PS pro centrální portál

stoklasovabohdana@gmail.com

Obsah

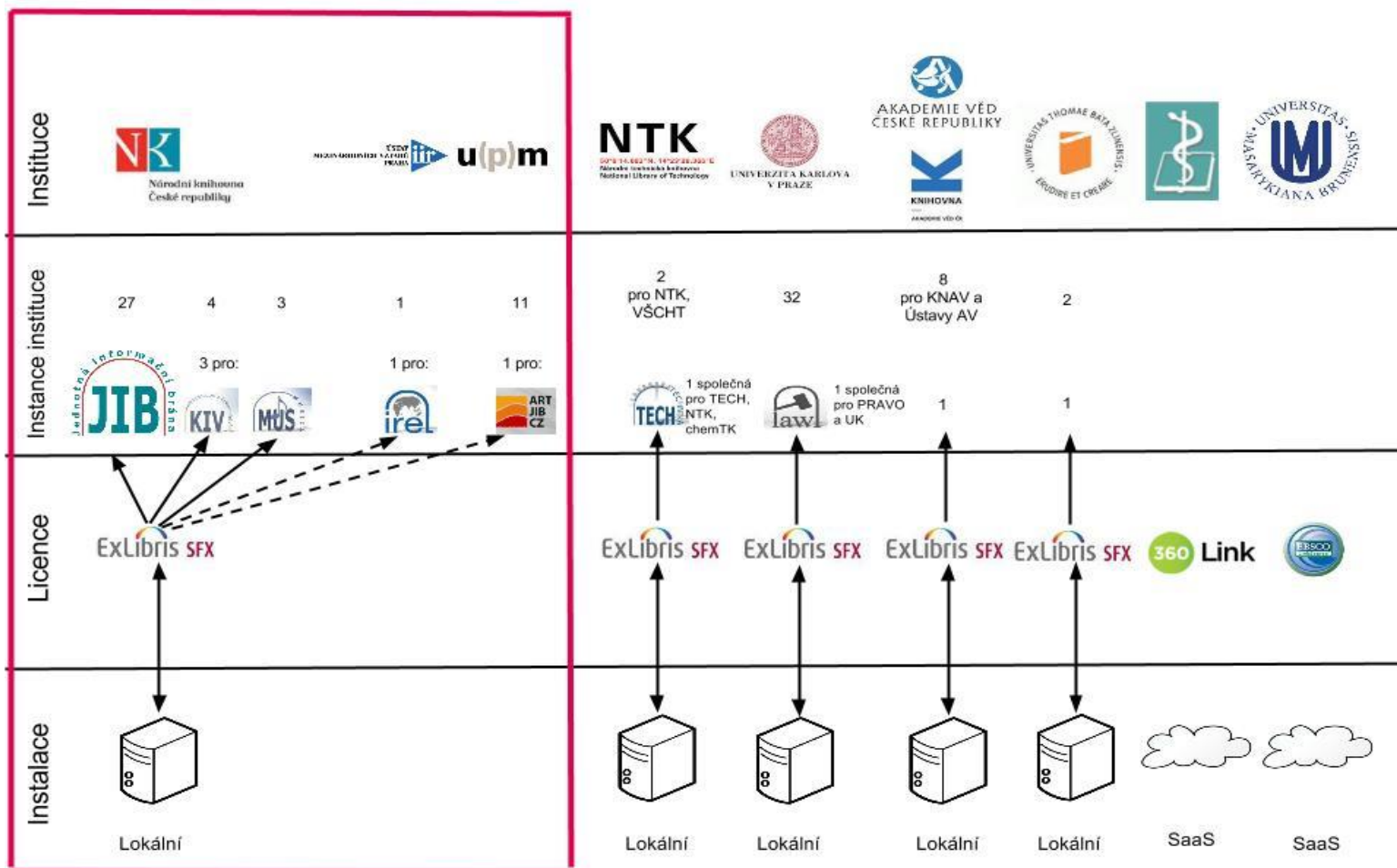
- **Zpracování podkladů dodaných k JIB a oborovým branám do Projektového záměru CPK**
- **Zpracování požadavků na zajištění kontinuity JIB a oborových bran do Požadavků na dodavatele technologického řešení pro CPK**
- **RFP II a reakce dodavatelů**
- **Silné a slabé stránky, otazníky – pohled pracovních skupin**
- **Silné a slabé stránky – pohled SDRUK a Rady CPK**
- **Závěry Rady CPK a úprava plánu**
- **Zajištění potřeb JIB a oborových bran v následujících letech**
- **Úkoly pro provozovatele JIB a oborových bran**

Zpracování podkladů dodaných k JIB a oborovým branám do Projektového záměru CPK

Projektový záměr, verze 4 (úplná)

- Verze 4 (z 3.10.2014) dostupná na infoportálu CPK
http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/08/KNIHOVNY-CZ_Projektovy-zamer_verze-4.0_2014_10_03_rev.docx
- Kapitola 3: Vyhledávač a jeho návaznost na existující služby a projekty – **rozsáhlá část textu věnovaná JIB, oborovým branám a linkserverům** – podrobně rozvedeno v Příloze 4: JIB a oborové brány : funkcionality a zapojené knihovny a v Příloze 5: Model linkování v discovery CPK
- Kapitola 7: Koordinovaný přístup k informačním zdrojům – zmíněny **zdroje JIB a oborových bran** – podrobně rozvedeno v Příloze 3: Zdroje zapojené do CPK

Linkování - současný stav

Zpracování požadavků na zajištění kontinuity JIB a oborových bran do Požadavků na dodavatele technologického řešení pro CPK

Požadavky na dodavatele

Verze z 3.10.2014, úplná verze neveřejná, zveřejněn výťah pro RFP

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2014/09/Dodavatele_pozadavky_mini_20140923.docx

Informace pro dodavatele:

- **Rozsáhlá část textu věnovaná JIB, oborovým branám a linkserverům** – podrobně rozvedeno v Příloze 4 Projektového záměru: JIB a oborové brány : funkcionalita a zapojené knihovny a v Příloze 5: Model linkování v discovery CPK a v Příloze 3: Zdroje zapojené do CPK
- Východiska pro stanovení základních mantinelů pro VŘ – výsledky průzkumů a analýz (**požadavek na kontinuitu služeb JIB a oborových bran**)
- Rozsah a obsah VŘ – rámcová architektura, **subsystémy k dodání: multivyhledávač a přebírání záznamů součástí dodávky, linkserver ne, zachování linkserveru JIB ve funkci základního (nikoli centrálního) linkserveru**
- **Podrobná specifikace funkcionality multivyhledávače a přebírání záznamů**

Online platby

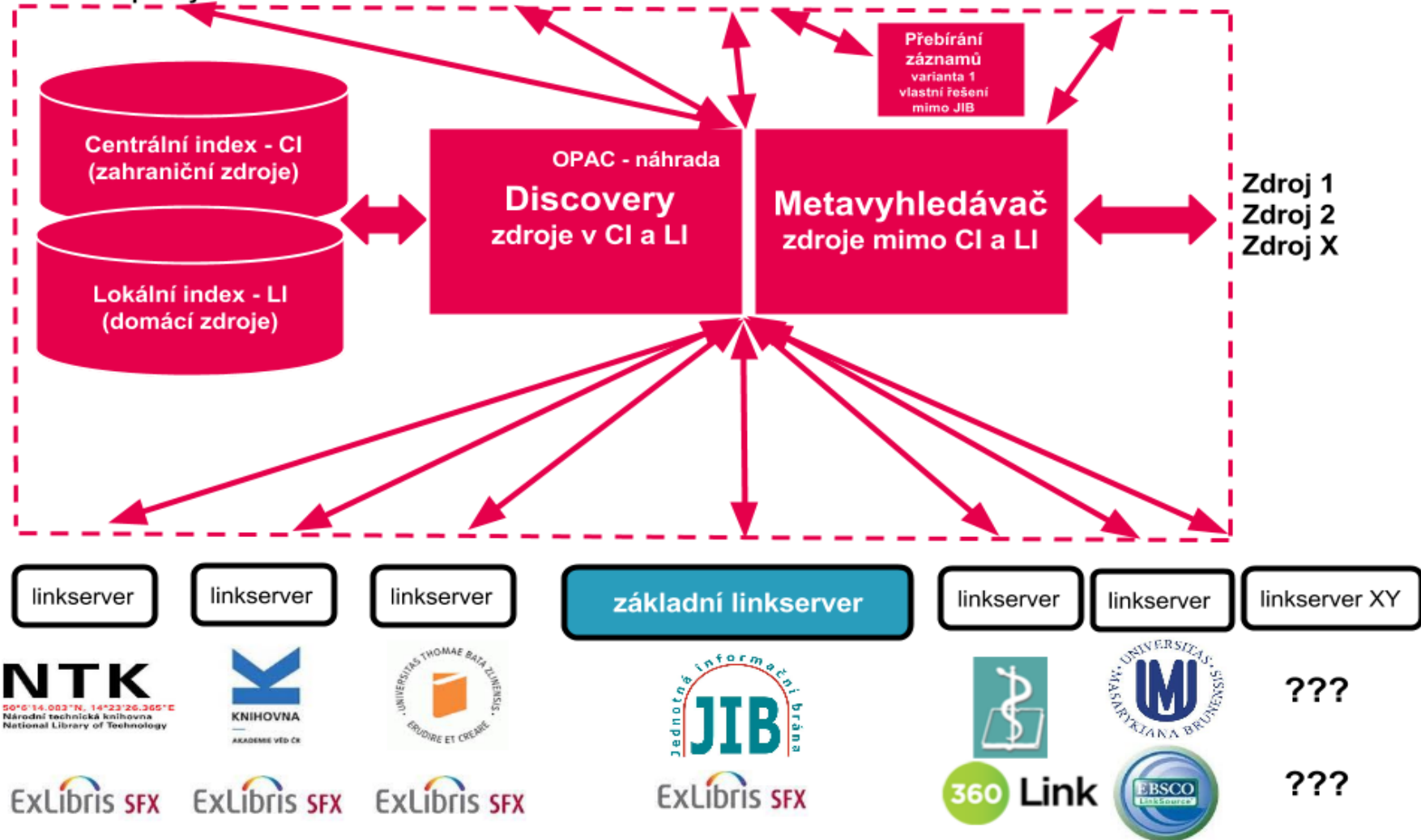

Sdílení identit

Knihovna 1
Knihovna 2
Knihovna X

Přebírání záznamů varianta 2 přes JIB

RFP II a reakce dodavatelů

Federativní vyhledávač (EBSCO)

Federativní vyhledávač lze považovat za technologický anachronismus, jenž je nahrazen řešením typu discovery. Mezi hlavní důvody patří nová a prokazatelně lepší technologie discovery a ekonomičnost projektu.... Pokud se již dopředu počítá s integrací lokálních zdrojů v JIB do CPK, není již nasnadě tyto EIZ integrovat rovnou do lokálního řešení discovery?... Pokud je stále primárním cílem projektu CPK vybudovat portál na bázi indexu, tj. nikoliv na archaickém federativním řešení či jeho upgradu v rámci JIB, může se nutnost aplikace federativního nástroje v podobě JIB, a to i přes deklarovaný požadavek (obavu) knihoven na přebírání záznamů zdát ne zcela opodstatněná.

Komentář:

Federativní vyhledávání je v porovnání s discovery opravdu technologický anachronismus, ekonomická výhodnost je ale diskutabilní (právě z ekonomických federativní vyhledávání zatím v zahraničí, včetně Finska, přežívá). EBSCO vyčíslilo integraci 46 zdrojů zakládajících knihoven do lokálního indexu na Kč (včetně DPH)/rok. Částka je řádově srovnatelná se staršími údaji Ex Libris. Obě firmy mají funkční lokální indexy a praktické zkušenosti s jejich správou. Cena za integraci cca 50 zdrojů je násobkem částky za celý centrální index, což vychází ze skutečnosti, že práce odvedená na integraci zdrojů do centrálního indexu se prodá mnoha tisícům zákazníků, kteří se podělí o náklady, ale práce odvedená na integraci zdrojů do lokálního indexu se prodá jen jednou a tudíž ji musí zaplatit jediný zákazník.

V JIB a oborových branách je dnes integrováno cca 550 zdrojů a roční provoz JIB (včetně licencí, linkserveru SFX atd.) stojí 2 660 000 Kč (včetně DPH)/rok. Doporučené opuštění federativního vyhledávání je tedy ekonomické pouze teoreticky (práce s jedním zdrojem není nutné dělat opakovaně), ale v praxi by vyžadovalo při zachování stávajících zdrojů částku v řádu několika desítek milionů Kč ročně, nebo (s ohledem na disponibilní finance) zahození všech zdrojů kromě zdrojů zakládajících knihoven uvedených v příloze 1, část E Projektového záměru.

Federativní vyhledávač (INCAD & spol.)

Požadavek na povinné zapojení metavyhledávače (federativního vyhledávače) je podle našeho názoru nesprávný, metavyhledávače mají význam a jsou efektivní jenom ve velice omezeném rozsahu a za předpokladu, že jednotlivé zdroje mají relevantní nastavení indexů a způsobů vyhledávání.

Komentář:

Ad komentář k EBSCO. INCAD sice odhadl částku za integraci a kompletní správu všech lokálních zdrojů na pouhé Kč (včetně DPH)/rok, s ohledem na konstatování: „Naším záměrem je vytvoření prostředí, které na základě zadaných údajů o novém zdroji umožní jeho harvest a připojení a zpracování v lokálním indexu. Konkrétní způsob, jak budou vytvářeny další zdroje a zajištění jejich indexace, bude předmětem implementační analýzy projektu. V rámci realizace bude komponenta pro správu zdrojů specifických pro české knihovny vyvinuta“ je otázkou, do jaké míry může být v této fázi připravenosti finanční odhad přesný.

Návrh řešení umožňující částečnou správu lokálních zdrojů zákazníkem (UK-Ex Libris)

- *Je nabídnuta varianta Primo Direct obsahující základní implementační služby a instalaci nových verzí v průběhu provozu.*
- *Další post-implementační nastavení a běžný provoz (změny nastavení indexace, čištění, změny normalizačních pravidel, monitorování vstupujících dat, změny UI apod.) jsou odpovědností zákazníka.*
- *Varianty lokální instalace nebo úplné cloudové služby (Total Care) nepředpokládáme, neboť ani jedna z variant neodpovídá zveřejněným požadavkům. Prostředí Total Care poskytuje zákazníkovi jen velmi omezený přístup k administrátorskému rozhraní systémů a žádný přístup k serverům a domníváme se, že je to pro CPK nevhodná varianta. Varianta Direct naproti tomu umožňuje maximálně využít výhody cloudového řešení s tím, že zákazník má kontrolu nad funkcemi a nastavením svých systémů.*

Komentář:

Cenový odhad Kč (včetně DPH) ročně předpokládá u lokálních zdrojů zapojení vlastních pracovníků. Finanční náklady na jejich práci je třeba rovněž započítat do celkových nákladů.

Silné a slabé stránky, otazníky (pohled pracovních skupin)

Silné stránky

- 5 pracovních skupin (PS pro centrální portál, PS pro informační zdroje, PS pro sdílení identit a online platby, PS pro MVS a DDS, PS pro organizaci a financování) pokrývá všechny zahrnuté oblasti, celkem zapojení 74 expertů, různé zaměření
- Rostoucí praktické zkušenosti zapojených knihoven s discovery systémy, indexy a linkováním pomohly upřesnit všechny projektové dokumenty
- Výsledek systematické práce několika pracovních skupin: komplexní dokumentace podchycující kvalitně všechny známé oblasti, v nichž se mohli členové PS opřít o praktické zkušenosti
- Zahájení prací v oblastech nutných pro každou integraci: interoperabilita, kvalita dat pro vyhledávání (fasety)

Slabé stránky

- **Nejistota, zda „hotový“ systém a dodávka služby „na klíč“ budou vyhovovat širokému a specifickému záběru CPK – permanentní a neuzavřená diskuse zda tato varianta a doděláním specifik, nebo vlastní vývoj** (RFP I a hlavně RFP II odhalily rizika volby „hotového“ systému – logická snaha prodat hotové a minimalizovat specifika, velká finanční náročnost realizace specifik, nejspíše nutné zapojení vlastních pracovníků s nižší hodinovou sazbou minimálně do správy lokálních zdrojů)
- **Nedostatečná připravenost většiny knihovnických systémů na spolupráci s CPK (interoperabilita)**
- **Nedostatečná připravenost v oblasti lokálních zdrojů (výběr zdrojů pro zapojení, jednání s producenty)**
- **Charakter výběrových řízení v ČR (cena jako rozhodující kritérium a vysoká míra korupce často nevedou k výběru dobře fungujícího řešení)**

Silné a slabé stránky, otazníky (pohled SDRUK a Rady CPK)

Silné stránky

- **Stabilizace pracovních skupin – pravidelná jednání i viditelné výsledky**
- **Výsledek systematické práce několika pracovních skupin: komplexní dokumentace, podněty pro jednání Rady**
- **Zahájení prací v oblastech nutných pro každou integraci a přesahujících hranice CPK: interoperabilita, kvalita dat atd., platforma pro širší „systémový“ pohled**
- **Nová (u nás dlouho chybějící) platforma pro identifikaci a řešení průřezových témat**

Slabé stránky

- Přílišné zúžení projektu, soustředění na přípravu „technických“ podkladů pro potenciální dodavatele, ztráta širšího kontextu
- Snaha o rychlý výběr technologického řešení bez ohledu na to, zda jsme připraveni je plně využít (interoperabilita, lokální zdroje atd.) a zda jsme si jisti, že „hotové řešení na klíč“ bude s ohledem na záběr CPK dostatečně flexibilní a dlouhodobě udržitelné
- Nedostatečné zohlednění potřeb uživatelů a zmapování souvisejících systémů a služeb
- Zapojení malého počtu knihoven
- Nejasnosti a pochybnosti v oblasti organizace a financování

Závěry Rady CPK a úprava plánu (roadmap)

ROADMAP

2015- Rozšíření, realizace doporučení Rady

5.11.2014: Zasedání Rady CPK. Doporučení: odložit výběrové řízení, zvolnit tempo, věnovat se více potřebám uživatelů (scénáře), lokálním zdrojům, interoperabilitě, zapojit více knihoven, v tomto smyslu přepracovat projektové dokumenty, otestovat možnost realizace CPK cestou vlastního vývoje

2014 (do 5.11.): Rozšíření a stabilizace pracovních skupin i Rady CPK, Projektový záměr verze 3 a 4 (úplná i light verze), příprava Požadavků na dodavatele, zúžení (požadavek Rady), uživatelské scénáře (rozšíření?), RFP II, příprava organizačního a finančního zajištění projektu

2013: Vznik pracovních skupin a Rady CPK, detailnější formulace cílů CPK, Projektový záměr verze 2, RFP I, průzkumy potřeb uživatelů a knihoven

2012: Malý tým složený z expertů i ředitelů knihoven. Formulace základních cílů projektu a Projektového záměru verze 1, RFI

Závěry Rady CPK

- 1) **Výběrové řízení na dodavatele technologického řešení CPK formou služby nebude v roce 2015 realizováno** a nebudou na ně tudíž požadovány finanční prostředky z VISK.
- 2) Je třeba **zvolnit tempo** a věnovat se přepracování základních projektových dokumentů v souladu s doporučením SDRUK, přípravě knihoven na zapojení do CPK, přípravě lokálních zdrojů na zapojení do projektu v rovině smluvní i technické.
- 3) Je třeba **usilovat o zapojení dalších knihoven** – příprava „přitažlivých“ dokumentů, jednání s řediteli, workshopy atd.
- 4) Je třeba **otestovat možnost realizace CPK cestou vlastního vývoje**. Test buď potvrdí, nebo vyloučí možnost realizace projektu touto cestou. Některé komponenty pro CPK vyvinout nelze (centrální index) a bude třeba je zakoupit v roce 2016. Pokud test nepřinese pozitivní výsledek a bude nutný návrat k výběrovému řízení, budeme na ně lépe připraveni.

Konkrétní kroky pro rok 2015:

http://www.knihovny.cz/wp-content/uploads/2012/09/Jednání-Rady_CPK_Praha_20141105_verze-0.4_revMKP_publik.docx

Navrhovaný postup v roce 2015

1. Budou pokračovat práce skupin zaměřených na jednotlivé oblasti přípravy CPK (důraz na služby pro konečné uživatele), – zajistí KNAV (nároky na VISK do 1 mil. Kč)
2. Bude zahájen pilotní ověřovací projekt realizace CPK vlastním vývojem – zajistí MZK (nároky na VISK 2-3 mil. Kč)
3. Budou probíhat práce na realizaci informační části portálu Knihovny.cz, rozpracování uživatelských scénářů a business modelu CPK– zajistí MKP (nároky na VISK cca 0,8 mil. Kč)
4. Budou uzavírány smlouvy s vlastníky informačních zdrojů, které mají být zapojeny do CPK – zajistí SDRUK (nároky na VISK cca 50 tis. Kč)
5. Je nutné zapojit již od začátku větší počet knihoven, všechny krajské knihovny by měly být aktivně zapojeny v Radě CPK, měly by se více zapojit také VŠ knihovny – osloví SDRUK, KNAV,...
6. Je nutné pracovat na připravenosti knihoven a jejich systémů na zapojení do CPK (nároky na VISK cca 1 mil. Kč)
7. Budou pokračovat stávající projekty JIB a oborové brány
8. Bude probíhat příprava Koncepte rozvoje knihoven 2016-2020

Zajištění potřeb JIB a oborových bran v následujících letech

Co je kde oficiálně uvedeno

- Požadavky na kontinuitu JIB i oborových bran zakotvené v Projektovém záměru i v Požadavcích na dodavatele byly Radou CPK schváleny a nadále platí
- S ohledem na zvolnění tempa a testování cesty vlastního vývoje („finská cesta“, kde jsou metavyhledávač a linkserver zachovány) zůstanou JIB i oborové brány zachovány ve stávající podobě delší dobu
- Závěr jednání Rady CPK : NK podá [na rok 2015] projekt na pokračování JIB ve stávajícím rozsahu
 - *Odpovědnost: NK ČR (E. Lichtenbergová)*
 - *Termín: Podání projektu 10.12.2014, realizace rok 2015*
 - *Finanční nároky projektu: 2,6 mil. Kč (VISK 8/B)*

Úkoly pro provozovatele JIB a oborových bran

Podání projektů na rok 2015

- **JIB**
- **Oborové brány**
- **!!! Termín již 10.12.2014 !!!**

Informační zdroje

- Zveřejnění údajů z lokální znalostní báze
- Posouzení a rozčlenění zdrojů zapojených do JIB a oborových bran s ohledem na postupné zapojování do lokálního indexu (spolupráce s PS pro informační zdroje)
 - kategorizace zdrojů s ohledem na míru využití a vhodnost zapojení do LI (parametry, dostupnost, pracnost), vytvoření plánu
 - rozdělení zdrojů na zdroje využívané pro prohledávání a pro přebírání záznamů

Koncepce rozvoje knihoven 2016-2020

Hlídaní, aby zde JIB a oborové brány měly své místo (v roce 2016 budou zřejmě ještě funkční ve stávající podobě, postupně bude probíhat jejich transformace v návaznosti na realizaci CPK – v koncepci musí být zmíněno, aby se v průběhu transformace nevytratily bez náhrady!)

Další informace: www.knihovny.cz

**Děkuji za pozornost
??? Otázky ???**